

Medarbejdererfaringer med online arbejdsformer under den covid-19 relaterede skolenedlukning 2020

Formål

Udbruddet af COVID-19 smitten og den deraf følgende nedlukning af store dele af verdenssamfundet har bragt nye samværs- og arbejdsformer i spil, som vi ikke kunne have forudset for blot måneder tilbage. Denne undersøgelse har til formål at indsamle erfaringer, som forskellige medarbejdergrupper på landets Social- og Sundhedsskoler har haft under skolenedlukningerne de seneste måneder.

Undersøgelsen er designet som en kvalitativ undersøgelse tiltænkt anvendt til fokus- eller gruppeinterviews med de medarbejdergrupper, som man/I lokalt ønsker at indsamle erfaringer fra. Undersøgelsen kan bruges som supplement til Videnscenteret for Velfærdsteknologis øvrige undersøgelser udsendt fra medio maj 2020 til alle SOSU-skoler i Vestdanmark. Ligeledes kan den anvendes understøttende ift. øvrige erfaringsindsamlende undersøgelser initieret af forskellige parter den seneste tid – herunder DEA's spørgeskemaundersøgelse udsendt til både elever og undervisere på landets erhvervsuddannelser ultimo april 2020.

Målet med denne undersøgelse er at bringe de erfaringer og aktiviteter, der har haft en positiv gevinst for den enkelte medarbejder (i form af bedre arbejdsgange, større arbejdsglæde, fleksibilitet m.m.) med videre i vores fremtidige arbejde, når vi får en ny normal-tilstand på skolerne igen efter den fulde genåbning. Således ønsker vi med denne undersøgelse at bidrage til et grundlag hvormed det bliver muligt at skabe en ny arbejdsmæssig fremtid på vores skoler, hvor vi kombinerer det bedste fra begge verdener - både de arbejdsformer vi kendte før covid-19 nedlukningen og de vi har opbygget og tillært os under.

Undersøgelsen er udarbejdet i et samarbejde mellem Videnscenter for Velfærdsteknologi (vest), SOSU Syd og Randers Social- og Sundhedsskole. Materialet stilles frit til rådighed for alle landets SOSU-skoler, og kan anvendes frit efter eget ønske. De enkelte skoler bestemmer dermed selv hvilke medarbejdergrupper, der ønskes interviewet, hvilke og hvor mange spørgsmål der ønskes stillet, ligesom man som skole også er frit stillet ift. hvordan materialet skal bearbejdes og videre behandles. Projektgruppen og Videnscenter for Velfærdsteknologi Vestdanmark vil gerne invitere til en efterfølgende vidensdeling blandt de SOSU-skoler, som har benyttet undersøgelsen. Er der et tilstrækkeligt datagrundlag for dette, vil Videnscenter for Velfærdsteknologi Vestdanmark og projektgruppen gerne forestå en sammenskrivning af de fundne resultater på de deltagende SOSU-skoler til en landsdækkende rapport.

INTERVIEWRAMME

Følgende er en overordnet interviewramme, der indeholder vejledning i hvordan undersøgelsen er tænkt gennemført, vejledning i hvordan I lokalt kan gennemføre jeres individuelle undersøgelse samt en liste over temainddelte hjælpespørgsmål, I kan tage afsæt i i jeres interviews.

Har I spørgsmål eller kommentarer og kvalificerende input til denne undersøgelse er I altid velkomne til at tage kontakt til arbejdsgruppen bag undersøgelsen. Rasmus Strudsholm, SOSU Syd (rs@sosu-syd.dk) eller Christine Kloster Warberg, Randers Social- og Sundhedsskole (ckw@sosuranders.dk).

Informanter

Nedlukning af skolerne landet over har afsted kommet nye arbejdsformer for samtlige medarbejdere. Om end der er erfaringer, som er fælles for majoriteten af medarbejdere, er der også forskelle på hvordan og hvor meget arbejdsopgaverne har ændret sig. Med denne undersøgelse lægges der således op til at inddrage repræsentanter fra samtlige af skolernes medarbejdergrupper. Medarbejdergrupperne vil formentlig variere fra skole til skole, men omfatter overordnet følgende:

- Undervisere (inklusive undervisningsassistenter)
- Elevadministration
- Ledelse
- Økonomiafdeling
- Udviklingsafdeling
- Servicemedarbejdere
- Kantinepersonale
- Direktionssekretariat
- Kursusafdeling/AMU
- Bibliotek/læringscenter
- IT-afdeling
- Kommunikationsafdeling
- Studievejledning/mentor

Undersøgellesdesign

Undersøgelsen foreslås tilrettelagt som en række fokusgruppeinterview af cirka en times varighed med udvalgte repræsentanter inden for de ovenfor nævnte medarbejdergrupper (ideelt set mellem tre og fem medarbejdere i hvert interview). I enkelte medarbejdergrupper kan der være behov for at slå to eller flere grupper sammen for at opretholde anonymiteten, samt skabe de bedste betingelser for gruppedynamikkerne i interviewene.

Det anbefales at interviewene udføres af to medarbejdere, hvor den ene kan fungere som interviewer og den anden tage referat. Desuden vil der inden interviewenes start blive indhentet samtykke til at optage interviewene. Referaterne og optagelserne af interviewene vil fungere som datagrundlag i den efterfølgende databehandling af interviewene.

Spørgeguide

Der er udviklet en spørgeguide indeholdende fem overordnede temaer med tilhørende hjælpespørgsmål. Det der ønskes viden om er følgende overordnede temaer:

1. Onlinemedierne som arbejdsform
2. Den nye digitale ledelsesform (Virtuel/IRL ledelse)
3. Det tværprofessionelle samarbejde
4. Det digitaliserede arbejdsmiljø (fysisk, socialt og psykisk)
5. Fleksible undervisningsmiljøer (fjernundervisning, differentieret undervisning mm.)

Disse overordnede temaer er udpeget med afsæt i de erfaringer og input, som medarbejdere og ledere på projektgruppeskolerne har drøftet under diverse team-, område- og personale møder. Følgende er en kort uddybning af hvert tema:

Beskrivelse af overordnede temaer for undersøgelsen

Onlinemedierne som arbejdsform

Ved den covid-19 relaterede nedlukning i marts 2020, blev størstedelen af medarbejderstaben på landets SOSU-skoler tvunget til at arbejde hjemmefra over en længere periode. Dette skabte over natten krav om nye arbejdsformer og -tilgange til opgaver, møder, undervisning mm., hvilket skubbede os hurtigt ud i en digital arbejdsdag, som vi nu har opnået massive erfaringer med.

I den kommende tid vil der ske en gradvis genåbning af skolerne, hvor skolernes medarbejdere fortsat vil skulle arbejde under de nye arbejdsgange og -former, mens vi samtidig bevæger os over i at være mere fysisk tilstede på skolerne også. Kombinationen af arbejdsgangene vil vi skulle fortsætte med i en længere periode, og vil også komme til at præge vores måde at gå på arbejde på fremover.

Den nye ledelsesform

Under skolernes nedlukning er den daglige ledelse primært foregået gennem digitale platforme. Denne ledelsesform er noget anderledes, end den vi er vant til, og kræver derfor en anden opmærksomhed og et andet fokus. Det ønskes under dette tema at afdække hvilke erfaringer både ledelse og medarbejdere har haft med denne 'nye' ledelsesform.

Det tværprofessionelle samarbejde

Når vi har været tvunget til at arbejde hjemmefra, vil der for de fleste af os også være opstået nye måder at samarbejde på. Dette har bevirket dels nye arbejdsgange, dels nye samarbejdsrelationer på tværs af organisationen. Vi er interesserede i at undersøge hvordan det tværprofessionelle samarbejde har været under skolernes nedlukning.

Det digitaliserede arbejdsmiljø

Arbejdsmiljøet som vi kendte det inden den covid-19 relaterede nedlukning af skolerne har haft nogle væsentligt andre forudsætninger i onlineuniverset. Dels er der opstået en anden fleksibilitet og tilgængelighed i, for og på tværs af medarbejderne end vi har været vant til tidligere. Nogle er blevet nemmere/hurtigere at få kontakt med. Der er opstået situationer hvor man har måtte have flere bolde i luften end man er vant til. Arbejdstiden har for nogen været delt mere op end vanligt og har ikke nødvendigvis 'bare' ligget i tidsrummet 8 og 15.30.

Det fysiske arbejdsmiljø har for nogle været presset, da gode hjemmearbejdspladser ikke er en selvfølge for alle. Ligesom det psykiske og sociale arbejdsmiljø også har krævet andre og nye veje end dem vi er vant til, når vi er fysisk tilstede på skolerne.

Fleksible undervisningsmiljøer

Nedlukningen af skolerne har krævet en momentan omstrukturering af undervisningen fra fysisk fremmøde til fjernundervisning. Denne omstilling har krævet mange metodiske, didaktiske og klasserumstekniske overvejelser, som vi ønsker belyst under dette tema. Temaet vil kun blive inddraget i de fokusgruppeinterview, der angår underviserne.

Hjælpespørgsmål fordelt på temaer

Tema 1: Onlinemedierne som arbejdsform

1. Mødekultur:
 - Hvilke erfaringer fra denne tid, skal vi tage med fremadrettet under tilrettelæggelsen af en god online mødekultur på skolen?
 - Hvornår giver det mening med online møder?
 - Hvad skal der til for at skabe et godt online møde?
2. Hjemmearbejde:
 - Hvilke gode erfaringer er der fra hjemmearbejdet?
 - Hvad fungerer, og hvad skal vi mere af?
 - Hvornår er der behov for fysisk tilstedeværelse på skolen?
 - Hvilke nye perspektiver er der kommet på arbejdsopgaverne?
 - Hvilken indvirkning har hjemmearbejdet haft på din/jeres individuelle opgaveløsning?

Tema 2: Den "nye" ledelsesform

- Hvilke erfaringer fra denne tid, med ledelse gennem digitale platforme, skal vi tage med videre i forhold til en hverdag som kan blive præget af en højere grad af kombinationen af hjemmearbejde og tilstedevær på skolen?
- Hvad skal ledelsen være særligt opmærksom på i tilrettelæggelsen af denne nye ledelsesform?
- Hvad skal medarbejderne være særligt opmærksomme på ved samarbejdet omkring denne nye ledelsesform?
- Hvad vil du gerne have din leder tager med fremadrettet i forhold til den daglige ledelse af dig og dine kolleger?

Tema 3: Det tværprofessionelle samarbejde

- Er der i Coronatiden opstået nye samarbejdsformer på tværs af medarbejdergrupper, som er væsentlige at tage med videre?
- Hvordan opretholdes/styrkes/etableres det gode tværprofessionelle samarbejde under brugen af online arbejdsformer?

Tema 4: Det digitaliserede arbejdsmiljø (fysisk, socialt og psykisk)

- Hvordan har I oplevet arbejdsmiljøet har været under skolens fysiske nedlukning?
- Hvad skal der til for at skabe og opretholde et godt digitalt arbejdsmiljø?

- Coronatiden har skabt en anden tilgængelighed og nødvendig fleksibilitet i forhold til ens arbejdsopgaver, er der nogle gode erfaringer vi skal tage med videre?
- Er der nogle "etiske retningslinjer" man bør sætte fokus i en hverdag med flere digitale møder, hjemmearbejde mm.?
- Er der noget vi som organisation/ledelse/medarbejdere/kollager skal være særligt opmærksomme på i forhold til opretholdsen af et godt arbejdsmiljø, når der i højere grad arbejdes online end vi tidligere har været vant til?
- Er der noget du virkelig har savnet under Corona nedlukningen?
- På baggrund af de erfaringer vi har gjort os under coronatiden, hvad vil du så gerne have der kendetegner vores skole om 2 år?

Tema 5: Fleksible undervisningsmiljøer (fjernundervisning, differentieret undervisning mm.)

- Der kommer en hverdag, hvor vi måske i højere grad end tidligere kan veksle imellem tilstede- og fjernundervisning. Hvilke gode erfaringer skal der tages med fra fjernundervisningen under skolens corona relaterede nedlukning?
- Hvilke erfaringer er der med at lave differentieret undervisning i forbindelse med fjernundervisningen?
- Hvordan har det været muligt at anvende skolens generelle undervisningsform i forbindelse med fjernundervisningen? (dette spørgsmål kan tilpasses den enkelte skole)
- Hvordan skaber man fjernundervisning af høj kvalitet?